

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002442

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-07-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ НУБіП України № 1357 С від 02.09.2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дорош Богдан Йосипович

2. Bohdan Y. Dorosh

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка підприємств та галузей національного господарства

Дата захисту: 17-08-2024

Спеціальність за освітою: Економіка

Місце роботи здобувача: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): РСВР 101

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52.13, 06.03.07, 06.04.13

Тема дисертації:

1. Вплив поведінкової економіки на економічне зростання
2. Investment support for the development of the agrarian sector of Ukraine

Реферат:

1. У дисертації розглянуто теоретичні і практичні засади поведінкової економіки на мікро- та макрорівнях, проведено аналіз впливу поведінкових факторів на економічні кризи та економічне зростання в Україні та розвинених країнах світу, а також розроблено інструментарій макроекономічного моделювання на основі реальної поведінки економічних агентів – від споживачів до державних установ. Крім того, запропоновано застосування поведінкових інструментів у державній політиці для повоєнного відновлення та економічного зростання. У дослідженні узагальнено теоретичні основи макроекономіки, зосереджуючись на ключових економічних показниках, таких як зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), процентні ставки та інфляція, та їх вплив на економічних агентів. Розкрито основні етапи розвитку макроекономічного моделювання, серед яких виділено три окремі хронологічно послідовні групи: ранні прості теоретичні моделі, емпіричні прогностичні моделі та сучасні динамічні стохастичні моделі загальної рівноваги (DSGE-

моделі). Виявлено сутнісні характеристики поведінкової економіки, в центрі якої поставлено сумнів щодо припущення про раціональне прийняття рішень економічними агентами, підкреслюючи, як психологічні, соціокультурні та поведінкові фактори впливають на їх економічні рішення. Обґрунтовано, що на макроекономічному рівні поведінкова економіка має досліджуватися у вигляді агентських моделей, які засновані на реалістичній поведінці економічних агентів. Доведено, що такі агентські моделі продемонстрували потенціал до удосконалення та доповнення традиційних DSGE-моделей шляхом врахування поведінкових факторів. Здійснено SWOT-аналіз поведінкових агентських моделей, в процесі якого визначено, що вони є перспективними наступниками DSGE-моделей, завдяки їх реалістичній інтеграції різноманітних агентів та застосуванню поведінкових економічних принципів. Проаналізовано вплив поведінкових упереджень на розгортання двох найбільших макроекономічних криз за останні 15 років – Великої Рецесії (глобальна фінансово-економічна криза 2008–2009 рр.) та Великого локдауну (пандемія Covid-19 2020 р.) – у США, Великій Британії, Україні та Євразоні. Виявлено, що в Україні вплив цих глобальних криз супроводжувався унікальними місцевими особливостями. Доведено, що поведінкові інструменти отримують все більше визнання за їхній потенціал впливу на економічні рішення на індивідуальному, корпоративному та державному рівнях. Удосконалено квартальну прогнозу модель (QPM-модель) НБУ, в яку імplementовано поведінку реальних агентів з екстраполяційними та регресійними очікуваннями щодо приватного споживання, замість його простого лагового значення. Ці модифікації дозволяють моделі реагувати на різні економічні шоки попиту та пропозиції з відповідними результатами, підкреслюючи важливість врахування споживчих очікувань при коригуванні монетарної політики. Оцінено значний вплив війни на економіку України, включаючи втрати інфраструктури та переміщення населення. Рекомендовано імplementувати поведінкові інструменти на основі теорії підштовхування у вигляді податкових пільг для молодих людей, що може принести економіці України від 153 до 306 млн доларів приросту до ВВП щорічно і запровадження інвестиційного податкового кредиту для підприємств, потенційно забезпечивши від 272,8 до 625,9 млн доларів приросту ВВП щорічно. Також запропоновано внесення змін до цільового кредитування для заохочення придбання нерухомості та вдосконалення пенсійної системи для забезпечення фінансової стабільності громадян, які повернуться в Україну. Запропоновані поведінкові інструменти доцільно запроваджувати в процес прийняття управлінських та споживчих рішень на національному рівні, на рівні підприємств та корпорацій, окремих домогосподарств та споживачів для цілей забезпечення кращої прогнозованості їх діяльності та пом'якшення наслідків кризових явищ.

2. The thesis studies the theoretical and practical foundations of behavioural economics at the micro, and macro levels. It examines the impact of behavioural factors on economic crises and growth in Ukraine and developed countries and develops tools for macroeconomic modelling based on the actual behaviour of economic agents, from consumers to government agencies. Additionally, it proposes the use of behavioural instruments in public policy for post-war recovery and economic growth. The study summarises the theoretical foundations of macroeconomics, focusing on key economic indicators such as gross domestic product (GDP) growth, interest rates, and inflation, and their impact on economic agents. The main stages of macroeconomic modelling development are disclosed, identifying three distinct chronologically consecutive groups: early simple theoretical models, empirical forecasting models, and modern dynamic stochastic general equilibrium models (DSGE models). The thesis identifies the essential characteristics of behavioural economics, which questions the assumption of rational decision-making by economic agents, emphasising how psychological, sociocultural, and behavioural factors influence their economic decisions. It is substantiated that at the macroeconomic level, behavioural economics should be studied through agent-based models based on the realistic behaviour of economic agents. These models have shown potential to improve and complement traditional DSGE models by incorporating behavioural factors. A SWOT analysis of behavioural agent-based models reveals they are promising successors to DSGE models due to their realistic integration of various agents and the application of behavioural economic principles. The thesis analyses the impact of behavioural biases on the two largest macroeconomic crises of the last 15 years: the Great Recession (the global financial and economic crisis of 2008–2009) and the Great Lockdown (the Covid-19 pandemic of 2020) in the United States, the United Kingdom, Ukraine, and the Eurozone. In Ukraine,

the impact of these global crises was accompanied by unique local features. During the Great Recession, Ukraine's GDP decline was much deeper than in developed countries, amounting to -35 % in US dollars due to significant national currency devaluation, with a peak unemployment rate of 9.6 %, comparable to developed countries. During the Great Lockdown, Ukraine fared better than developed countries due to the return of a significant number of Ukrainian labour migrants at the crisis's onset. As a result, real GDP fell by only 3.7 %, and the peak unemployment rate was 10.9 %, within the European range and much lower than in the United States. Ukraine's crisis response included substantial fiscal interventions but was also marked by systemic risks exacerbated by behavioural biases among banks and borrowers. Behavioural instruments are increasingly recognised for their potential to influence economic decisions at individual, corporate, and government levels. The NBU's quarterly projection model (QPM model) has been enhanced to incorporate real agents' behaviours with extrapolative and regressive expectations of private consumption, rather than simple lagged values. These modifications enable the model to respond to various economic shocks to supply and demand appropriately, highlighting the importance of considering consumer expectations when adjusting monetary policy. The significant impact of the war on Ukraine's economy, including infrastructure loss and population displacement, is assessed. It is recommended to introduce behavioural instruments based on nudge theory, such as tax breaks for young people, potentially bringing \$153 to \$306 million in annual GDP growth, and an investment tax credit for enterprises, potentially providing \$272.8 to \$625.9 million in annual GDP growth. Changes to targeted lending to encourage real estate purchases and improvements to the pension system to ensure the financial stability of returning citizens are also proposed. The proposed behavioural instruments should be integrated into national-level decision-making processes, at the enterprise and corporate level, together with households and consumers to ensure better predictability of activities and mitigate crises' effects.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Лубковський С. А., Дорош Б. Й. Інвестиційний податковий кредит як інструмент гармонізації приватних та суспільних інтересів. Ринок Цінних Паперів України. 2017. № 5–6. С. 41–63.
- Дорош Б. Й. Моделі застосування бюджету участі: європейський досвід і перспективи застосування в Україні. Бізнес Інформ. 2019. № 2 (493). С. 58–63.
- Талавира М. П., Дорош Б. Й. Розвиток макроекономічних моделей, заснованих на поведінковій економіці: проблеми та подальші дослідження. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2021. № 4. С. 18–26.
- Dorosh B. Overcoming constraints and exploring behavioral insights into the Samuelson multiplier-accelerator model. Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics. 2023. No. 2 (223). P. 26–31.
- Талавира М. П., Дорош Б. Й., Пінцак С. М. Перспективи подальшого розвитку макроекономічного моделювання на основі історичного досвіду його еволюції. Геополітика України: історія і сучасність. 2023. № 1 (30). С. 96–106.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: пропозиції щодо врахування поведінкових факторів у державній політиці та інших сферах управління для повоєнного економічного зростання України

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U001912

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Талавиря Микола Петрович
2. Mykola P. Talavyria

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осецький Валерій Леонідович
2. Valerii L. Osetskyi

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7823-7062

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левковська Людмила Володимирівна

2. Liudmyla V. Levkovska

Кваліфікація: д. е. н., старший науковий співробітник, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7823-7062

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 37404013

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 60, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шубалий Олександр Михайлович

2. Olexander M. Shubalyi

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9131-1896

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Луцький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05477296

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 75, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Перегуда Юлія Андріївна

2. Yuliia A. Perehuda

Кваліфікація: к. геогр. н., доц., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1434-2509

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Вдовенко Наталія Михайлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Вдовенко Наталія Михайлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Боярчук Сергій Васильович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна